Lietas Nr. C07048915

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Aizkrauklē 2015. gada 5. maijā

Aizkraukles rajona tiesa
tiesnese I.Zālīte,
rakstveida procesā izskatīja civillietu J.K. maza apmēra prasībā pret J.B. par uzturlīdzekļu piedziņu.

APRAKSTOŠĀ DAĻA

2015. gada 17. februārī J.K. (turpmāk – prasītāja) cēlusi Aizkraukles rajona tiesā maza apmēra prasību pret J.B. (turpmāk – atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka kopdzīvē ar atbildētāju piedzimuši četri bērni, bērnu tēvs algotu darbu nestrādā, pēdējo reizi materiālu atbalstu bērnu vajadzībām no atbildētājā prasītāja saņēma 2014. gada septembrī. Trīs vecākie bērni apmeklē pirmsskolas izglītības iestādi „/Nosaukums/" Koknesē. Prasītāja strādā SIA „Pallogs" Koknesē un ziemas perioda viņas izpeļņa ir vidēji 150 EUR mēnesī.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja bērnu uzturam 90 EUR mēnesī katram, bet ne mazāk kā Ministru Kabineta noteiktajā minimālajā apmērā.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179. pantu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītāja nevēlas lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Rakstveida paskaidrojumi par celto prasību no atbildētāja tiesā nav saņemti.

Civilprocesa likuma 250. ^{25} panta otrā daļa noteic, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

No lietas materiāliem redzams, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22} panta pirmo daļu 2015. gada 25. februārī vienlaikus ar dokumentu nosūtīšanu pusēm (148. pants), prasītājai un atbildētājam ir izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, pusēm ir izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim *(lietas 13.,14 .lapa).*

Ar Aizkraukles rajona tiesas tiesneses I.Zālītes 2015. gada 30. marta lēmumu civillietas izskatīšana nozīmēta rakstveida procesā 2015. gada 5. maijā. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu 2015. gada 7. aprīlī pusēm ir paziņots par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā *(lietas 18.,19. lapa).*

MOTĪVU DAĻA

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos materiālus, tiesa atzīst, ka prasītājas prasība pret atbildētāju ir pamatota un apmierināma pilnībā.

Saskaņā ar Civillikuma 177. pantu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Saskaņā ar panta ceturto daļu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179. pants paredz vecāku pienākumu samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt.

Saskaņā ar 1998. gada 19. jūnija Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10. panta pirmo daļu bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte. Atbilstoši minētā likuma 24. panta pirmajai un otrajai daļai vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Vecāku pienākums ir sagatavot bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Arī 1989. gada 20. novembra Konvencijas par bērna tiesībām 27. panta 2. punkts noteic, ka galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu gulstas uz vecākiem (..).

No minētajām likumu normām izriet, ka bērna vecākiem ir jāspēj nodrošināt vismaz elementārās bērna vajadzības. Vecāku pienākums apgādāt nepilngadīgu bērnu ir absolūts, un bērnam ir jānodrošina iespēja izglītoties, saņemt pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi, mājokli, attīstīt savas fiziskās un intelektuālās spējas atbilstoši vecumam un interesēm.

Ar lietas materiāliem pievienotajām dzimšanas apliecību kopijām pierādīts, ka 2010. gada 24. janvārī dzimušās meitas /vārds/, 2011. gada 24. aprīlī dzimušā dēla /vārds/, 2012. gada 29. maijā dzimušās meitas /vārds/un 2014. gada 23. janvārī dzimušā dēla Elvija vecāki ir atbildētājs un prasītāja *(lietas 7.,8.,9.,10. lapa)*.

Ja vecāki dzīvo šķirti, tad saskaņā ar Civillikuma 178. pantu vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.

No prasības pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka bērnu aprūpi veic prasītāja *(lietas 5.-6.,11. lapa).* Atbildētājs minēto faktu Civilprocesa likuma 93. panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējis.

Tādējādi tiesai nav šaubu, ka bērnu aprūpi un uzraudzību īsteno prasītāja. Līdz ar to, ņemot vērā Civillikuma 179. pantā nostiprināto absolūto vecāka pienākumu uzturēt bērnu, nevar būt strīds par atbildētāja pienākumu maksāt prasītājai uzturlīdzekļus meitas uzturam.

No prasības pieteikuma izriet, ka atbildētājs neregulāri sniedz materiālu palīdzību bērnu uzturēšanā.

Atbilstoši Civillikuma 179. panta piektajai daļai minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumi Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" paredz minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt savam bērnam, proti, no piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai - 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēnešalgas, bet no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai - 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 27. augusta noteikumiem Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi", kas noteic, ka valstī noteiktā minimālā darba alga no 2015. gada 1. janvāra ir 360 EUR.

Prasītāja prasības pieteikumā nav norādījusi, no kura laika lūdz piedzīt uzturlīdzekļus. Civilprocesa likuma 1. pants noteic, ka katrai fiziskai un juridiskai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Konkrētajā gadījumā prasītāja ir vērsusies savu aizskarto tiesību aizsardzībai tiesā ar prasības pieteikumu 2015. gada 17. februārī, līdz ar ko uzturlīdzekļi piedzenami no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas tiesā, proti, no 2015. gada 17. februāra. Šāds viedoklis izteikts arī judikatūrā *(skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2010. gada 27. janvāra spriedumi lietā Nr. SKC-254 un SKC-285, 2007. gada 29. augusta lēmums lietā Nr. SKC-556).*

Saskaņā Civilprocesa likuma 205. panta pirmās daļas 1. punkta pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam. Prasītāja prasības pieteikumā šādu lūgumu nav izteikusi, līdz ar ko, spriedumā nav nosākams, ka tas daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu, prasītāji lietās par uzturlīdzekļu piedziņu atbrīvoti no tiesas izdevumu samaksas. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, valsts ienākumos piedzenami no atbildētāja. Konkrētajā gadījumā valsts nodevas apmērs nosakāms saskaņā ar Civilprocesa likuma 35. panta pirmās daļas 3. punktu, 34. panta pirmās daļas 1. punkta „b" apakšpunktu. Tā kā uzturlīdzekļu gada maksājumu summa ir 4320 EUR, no atbildētāja piedzenamās valsts nodevas apmērs ir 407,54 EUR. No atbildētāja valsts ienākumos piedzenami arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,79 EUR, kas ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi *(lietas 2. lapa)*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu – desmit dienas, no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta „a" apakšpunktu, 35. panta pirmās daļas 3. punktu, 42. panta pirmo daļu, 193., 204. [1] pantu, 250.[25] pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību pilnībā.

Piedzīt no J.B., personas kods /personas kods/, par labu J.K., personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus meitas A.B., personas kods /personas kods/, uzturam 90 EUR (deviņdesmit *euro)* mēnesī, dēla E.B., personas kods /personas kods/, uzturam 90 EUR (deviņdesmit *euro)* mēnesī, meitas A.B., personas kods /personas kods/, uzturam 90 EUR (deviņdesmit *euro)* mēnesī, dēla E.B., personas kods /personas kods/, uzturam 90 EUR (deviņdesmit *euro)* mēnesī, bet ne mazāk kā 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no 2015. gada 17. februāra līdz bērnu septiņu gadu vecuma sasniegšanai un ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no bērnu septiņu gadu vecuma sasniegšanas līdz viņu pilngadībai.

Piedzīt no J.B., personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 407,54 EUR (četri simti septiņus *euro* un 54 centus).

Saņēmējs: Valsts kase

Reģistrācijas nr. 90000050138

Konta Nr. LV55TREL1060190911200

Saņēmēja banka: Valsts kase

BIC kods TRELLV22

Iemaksas mērķis: valsts nodeva civillietā Nr.C07048915, J.B., personas kods /personas kods/.

Piedzīt no J.B., personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,79 EUR (trīs *euro* un 79 centus).

Saņēmējs: Tiesu administrācija

Konta Nr. LV51TREL2190458019000

NMR 90001672316

Saņēmēja banka: Valsts kase

Kods TRELLV22

Iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr.C07048915, J.B., personas kods /personas kods/.

Noteikt J.B. sprieduma labprātīgas izpildes termiņu daļā par tiesas izdevumu piedziņu – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2015. gada 5. maija, apelācijas sūdzību iesniedzot Aizkraukles rajona tiesā.

Tiesnese I.Zālīte